

Van Moedercurriculum naar Kennishuis

De installatiebranche werd in 2006 door TVVL gevraagd mee te denken met de werkgroep Moedercurriculum die in dat jaar door TVVL en WOI (Stichting ter Bevordering van het Wetenschappelijk Onderwijs en Onderzoek Installatietechniek) was samengesteld. Het Moedercurriculum moest de basis gaan vormen voor het werktuigkundige installatietechnisch onderwijs op vmbo-, mbo-, hbo-, én wo-niveau: één blauwdruk voor het beroepsonderwijs. De werkgroep zou de vraag naar deze opleidingen en de bestaande curricula in kaart brengen.

P. (Peter) Smulders, coördinator Onderwijszaken OTIB

Uneto-VNI en OTIB (Het Opleidings- en Ontwikkelingsfonds voor de Technische Installatiebranche) beschikten al jaren over beroepsprofielen. Samen met Kenteq en het scholenveld werden kwalificaties, opleidingsprofielen, examenprogramma's en lesmateriaal onderhouden voor vmbo en mbo. Uneto-VNI en OTIB adviseerden de werkgroep daarom zich te focussen op het hbo en daarbij tevens te kijken naar zowel E- als W-installatie; dus naar de hele Bachelor of Engineering (zie kadertekst), die sinds 2002 het kader bood voor de hbo-opleidingen voor de branche. Deze moest de beroepscontext in het Bachelorprofiel invullen met 'beroepsillustraties'. Daartoe zijn in opdracht van de branche in 2008 hbo-beroepsprofielen ontwikkeld, die de werkgroep meenam in haar analyse. In 2009 verscheen het rapport van de werkgroep.

■ OVERDRACHT

De branche heeft in de periode 2009-2012 verschillende wegen bewandeld om de inhoud van het rapport over te dragen aan het scholenveld en te zorgen dat de inhoud verwerkt werd in opleidingen. Dat gebeurde allereerst in het overleg van Uneto-VNI en OTIB met individuele hogescholen, waarin aanpassingen

in hbo-opleidingen aan de orde kwamen, en bij de ontwikkeling van opleidingen voor een Associate Degree (zie kadertekst). De branche is daarnaast actief in het landelijk overleg van de hogescholen en betrokken bij de herziening van het bachelorprofiel voor Engineering. Ook hier is het rapport toegelicht en verspreid. Ten slotte zijn zowel de beroepsprofielen en beroepsillustraties als de inhoud uit het Moedercurriculum verwerkt in de OTIB-skillsmanager, het online HRD-instrument voor de branche (zie kadertekst).

■ GEDATEERD

Er zijn nu vier jaar verstreken sinds de publicatie van het Moedercurriculum. Inmiddels raakt het document gedateerd. Dat heeft meerdere oorzaken:

- hoewel het advies van de branche was overgenomen om te focussen op het hbo, bevat de eindrapportage van de werkgroep nog diverse bespiegelingen over de stand van zaken t.a.v. de installatieopleidingen in de beroepskolom. Nadeel hiervan is dat deze een jaar later al niet meer actueel waren;
- de beschrijving van opleidingsinhouden in het rapport is vrij gedetailleerd. Er doen zich echter voortdurend technologische en

organisatorische vernieuwingen voor, en veranderingen in de markten waarin installatiebedrijven opereren. Daardoor ontstaan al snel allerlei kleine en grote discrepanties tussen de beschreven opleidingsinhouden en de actuele beroepspraktijk. Deze worden wel bijgehouden in de OTIB-skillsmanager, maar het rapport van de werkgroep is na de oplevering niet meer bijgesteld;

- de werkgroep heeft bij haar uitwerking gebruik gemaakt van het toenmalige bachelorprofiel, waarvoor in 2010 een herzieningstraject is gestart. In 2013 is het nieuwe Bachelorprofiel voor Engineering opgeleverd. Op grond hiervan zijn de branches nu met de hogescholen nieuwe opleidingsprofielen ('body of knowledge and skills') aan het uitwerken. Daarmee is het rapport Moedercurriculum in feite achterhaald.

■ KENNISHUIS

Ook de werkwijze om te komen tot het Moedercurriculum was erg tijdrovend. De branche werkt nu aan een 'Kennishuis', waarin de vertaling van innovaties naar opleidingsinhouden een continu proces wordt. Daarbij hoort een nieuwe standaard voor de beroeps-

Om welke profielen gaat het?

■ BACHELOR OF ENGINEERING (B ENG)

Iedereen die is afgestudeerd op een hbo-ingenieursopleiding verkrijgt de internationale graad Bachelor. De hbo-opleidingen gebruiken achtervoegsels om de titel nader te duiden. Bachelor of Engineering (B Eng) wordt gebruikt voor de opleidingen technische natuurkunde, technische bedrijfskunde, luchtvaarttechnologie, scheepsbouw-kunde, bewegingstechnologie, industrieel product ontwerpen, business engineering, werktuigbouwkunde, mechatronica, chemische technologie, elektrotechniek, industriële automatisering en autotechniek.

■ ASSOCIATE DEGREE

Om het aanbod te verbreden in het hoger beroepsonderwijs en het gat te dichten tussen het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs werd in september 2006 gestart met tweejarige opleidingen aan hogescholen. Deze zijn vooral bedoeld voor mbo'ers die na hun opleiding nog door willen studeren, maar geen vierjarige hbo-bacheloropleiding willen volgen. Afronding hiervan wordt afgesloten met een (nieuwe) wettelijke graad, de 'associate degree' geheten. De opleidingen sluiten aan bij de behoefte uit het bedrijfsleven aan personeel met een opleidingsniveau dat ligt tussen mbo niveau 4 en een hbo-bachelor. De graad stamt oorspronkelijk uit de Angelsaksische landen waar het een 'undergraduate' academische graad betreft, toegekend door 'community colleges', 'junior colleges', 'technical colleges' of 'city colleges'.

■ OTIB-SKILLSMANAGER

OTIB-skillsmanager is een gratis digitaal instrument voor de techni-

sche installatiebranche voor de leidinggevende én de medewerker.

Het dient om de functies van een organisatie in beeld te brengen en biedt inzicht in het functioneren en de ontwikkeling van de medewerkers. Het biedt de volgende voordelen:

- beter inzicht in de mogelijkheden voor scholing en ontwikkeling van het vakmanschap van de werknemers;
- ondersteuning bij het opstellen van een scholingsbeleid dat aansluit bij de ontwikkeling van een bedrijf en ontwikkelingen in de branche;
- ondersteuning in het personeelsbeleid;
- instrumenten ter ondersteuning van intake- scholings- en functioneringsgesprekken.

OTIB-skillsmanager is uitgevoerd als een website (hiervoor gaat u naar: www.otibskillsmanager.nl).

Met deze website kunt u bepalen welke scholing een werknemer nodig heeft om bij te blijven. Een supportteam staat klaar om bedrijven te begeleiden en te ondersteunen.

■ INITIEEL BEROEPSONDERWIJS

Verzamelnaam voor de normale meerjarige, door de overheid bekostigde beroepsopleidingen (mbo, hbo, wo) ter onderscheiding van nascholing en/of post-hbo-onderwijs.

■ POST-INITIEEL BEROEPSONDERWIJS

Verzamelnaam voor nascholing, cursussen en opleidingen voor mensen met een mbo-, hbo-, of wo-opleiding, die niet door de overheid worden bekostigd.

-Figuur 1- De branche werkt aan een 'Kennishuis', waarin de vertaling van innovaties naar opleidingsinhouden een continu proces wordt

competentieprofielen. Daarmee kunnen zowel initieel als post-initieel onderwijs (zie kadertekst) en de erkenning van verworven competenties worden bediend vanuit een Branche-vakmanschapsstructuur met beschrijvingen van beroeps- en functiecompetenties.

Deze zullen regelmatig worden geactualiseerd naar aanleiding van nieuwe ontwikkelingen in de branche, bijvoorbeeld rond duurzaam energiegebruik of ketenintegratie. Ook de nieuwe opleidingsprofielen kunnen hiermee worden onderhouden en regelmatig geactualiseerd in

samenwerking met kennisinstellingen als ISSO. De branche stemt hierbij nauw af met door de overheid bekostigde onderwijsinstellingen en particuliere opleiders, zowel collectief als op individuele basis.